

Dezvoltare Regională

Buletin informativ elaborat de Agenția de Dezvoltare Regională Sud

La Moldova, Toamnele

Zilele plătând de toamnă vestesc venirea anotimpului rece și fiecare își reconsideră activitățile efectuate pe parcursul a trei semestre. În Regiunea de Sud încep să se contureze primele realizări din cadrul proiectelor implementate de Agenția de Dezvoltare Regională Sud. Primele rezultate îmbucurătoare

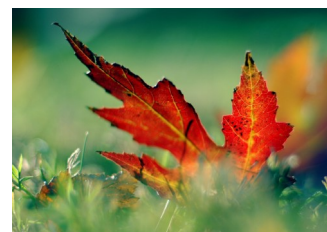
obținute în cadrul proiectului „Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în Regiunea de Dezvoltare Sud” vin să

lumineze imaginea orașului Ștefan Vodă care are toate motivele să devină un exemplu pentru o întreagă țară. După mai puțin de un an de la lansarea

proiectului, Ștefan Vodă dă undă verde colectării selective a deșeurilor.

Platformele pentru colectarea selectivă a deșeurilor au fost construite în totalitate, urmând ca fiecare deșeu să ajungă la locul destinat prin responsabilitatea și implicarea fiecăruia.

Septembrie, 2011
NR. 9

Titlurile Ediției

Pod nou pentru locuitorii orașului Basarabeasca 2

Ședința Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud 3

Proiectul Energie și Biomasă în Regiunea de Sud 4

Actualizarea Strategiei Socio-Economice a raionului Cahul 5

Ateliere de identificare a ideilor de proiecte la Leova și Cahul 6

Cehia—Un model în dezvoltarea regională 7

Stațiunea balneologică „Nufărul Alb” 8

În atenția Autorităților Publice Locale

Ambasada Republicii Polone în Republica Moldova în cooperare cu Agenția de Dezvoltare Regională Sud anunță concurs de finanțare a celor mai bune proiecte cu

menire socială, bugetul cărora să nu depășească suma de 25.000 euro. Prioritate vor avea proiectele cu un grad avansat de pregătire tehnică. Este binevenită contribuția locală. Termenul de depunere a

propunerilor de proiecte este până la 1 noiembrie 2011. Proiectele vor fi depuse la sediul ADR Sud, str. Ștefan cel Mare, nr. 12, persoana de contact Sergiu Andronachi, tel: 024126286.

Orașul Basarabeasca se va alege cu un pod nou peste râul Cogâlnic și o porțiune de drum asfaltată

Orașul Basarabeasca se numără, încă odată, printre orașele beneficiare în urma proiectelor implementate de Agenția de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud). Pe 16 septembrie, în incinta primăriei orașului Basarabeasca, a avut loc lansarea proiectului **„Reparația podului peste râul Cogâlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum local adiacentă autostrăzii internaționale Chișinău - Tarutino - Odesa, din orașul**

Basarabeasca” .

Proiectul este implementat de ADR Sud și prevede crearea condițiilor pentru transportul de tranzit de circa 100 000 de locuitori a raioanelor Basarabeasca, Cimișlia, Hîncești, din municipiul Chișinău, satul Cioc-Maidan (Găgăuzia), satul Tvardița raionul Taraclia care traversează frontiera cu Ucraina prin punctul internațional „Basarabeasca-Serpnevoe”, efectuarea reparației drumului local dintre str. Karl Marx și

Podul peste râul Cogâlnic care urmează a fi reconstruit în cadrul proiectului implementat de ADR Sud

Proiectul vine să fluidizeze traficul în oraș

Matrosov și podul peste râul Cogâlnic pe acest sector în orașul Basarabeasca, plantarea de-a lungul drumului reparat (1 km) a 150 de pueți de salcie pentru a reduce impactul negativ asupra mediului înconjurător. La lansare au participat reprezentanții MDRC, reprezentanții ADR Sud, Autoritățile Publice Locale,

beneficiarii direcți și indirecti și întreg corpul responsabil de implementarea proiectului.

„Proiectul are o importanță atât națională cât și internațională venind să facă primul pas în activitatea Agenției pe plan internațional. Noi sperăm ca proiectul să devină unul de succes “

**Maria Culeșov
Director ADR Sud**

Durata de implementare este de 45 de zile

Bugetul proiectului este de aproximativ de **2 milioane lei** fiind finanțat din Fondul Național de Dezvoltare Regională și avînd o durată de implementare de 45 de zile lucrătoare. Lucrările au început cu câteva săptămîni în urmă și se preconizează ca spre sfârșitul lunii octombrie locuitorii orașului

Basarabeasca să circule pe un pod proaspăt renovat. În urma implementării proiectului accesul spre piața orașului, divizat de râu, se va face pe două căi, fluidizînd traficul pe porțiunea de drum care leagă cele două părți ale orașului și spre punctul de trecere a frontierei spre Ucraina „Basarabeasca-Serpnevoe”.

Agenția de Dezvoltare Regională Sud fruntașă în Dezvoltarea Regională

„Consiliul Regional pentru Dezvoltarea Regiunii de Sud este forța motrică în dezvoltarea ținutului pe care îl reprezintă fiecare dintre dvs. Iar Agenția, care a reușit să se claseze pe primul loc în ceea ce privește valorificarea de fonduri se poate mândri de reușită și datorită vechilor membri ai Consiliului Regional de Dezvoltare. Începând de astăzi sarcina de a fi sfetnicul de căpătâi al Agenției vă revine dumneavoastră. Eu vă doresc ca în cei patru ani de mandat, contribuția Consiliului să fie una substanțială, Agenția să își păstreze locul de frunte iar Regiunea de Sud să prospere” a menționat Marcel

Ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor în cadrul primei ședințe de constituire a Consiliului Regional de Dezvoltare Sud (CRD).

Agencia de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud) a organizat prima ședință cu noii membri CRD Sud în Cimișlia. Cei 31 de membri prezenți din 32 au supus la vot alegerea președintelui și vicepreședintelui CRD Sud și a reprezentantului sectorului privat în calitate de membru al CNCDR.

O doamnă în fruntea Consiliului Regional de Dezvoltare Sud

Conducerea CRD a fost aleasă prin votul direct al celor 31 de membri ai Consiliului. Candidații propuși, pentru funcțiile de frunte, de către Ministrul, Marcel Răducan au fost supuși procesului de votare. Funcțiile de conducere i-au revenit dnei **Eufrosinia Grețu – președinte al Consiliului și președinte al Consiliului raional Leova, Ivan Veveriță – vicepreședintele CRD Sud și vicepreședintele Consiliului**

raional Cimișlia, **Vasile Petrenco** - director SRL „Real - Sud” din or. Cahul, reprezentantul sectorului privat în calitate de membru al CNCDR.

Directorul Agenției de Dezvoltare Regională Sud, Maria Culeșov și Eugen Lupașcu, șef secție Management Proiecte au vorbit despre activitățile Agenției și despre reușitele implementării proiectelor.

„Mă simt flatată de încrederea pe care o au colegii mei în forțele mele. Funcția pe care o dețin, de azi înainte, presupune competența de a mobiliza întreg Consiliul pentru a asigura o dezvoltare regională cât mai durabilă”

Eufrosinia Grețu
Președintele CRD Sud

Consiliul este ales pe o perioadă de 4 ani

Consiliul Regional de Dezvoltare este o structură funcțională deliberativă la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, fără personalitate juridică, având drept scop coordonarea și promovarea obiectivelor politicii de dezvoltare regională la nivel local.

În componența Consiliului Regional intră reprezentanți ai autorităților publice locale, desemnați din oficiu - președinți de raioane, primari din

cadru regiunii delegați de către asociația primarilor, reprezentanții sectorului privat și ai societății civile. Numărul total al membrilor Consiliul Regional de Dezvoltare Sud este de 32, câte 4 reprezentanți din 8 raioane.

Membrii Consiliului Regional își exercită atribuțiile cu titlu gratuit.

Istorii de succes

Proiectul Energie și Biomasă în Regiunea de Sud

Proiectul Energie și Biomasă în Republica Moldova cuprinde o mare parte din Regiunea de sud și își propune să contribuie la crearea unui sistem sigur, competitiv și durabil de producere a energiei din surse regenerabile, în special, biomasă și deșeuri agricole. Proiectul va spori consumul de energie din surse regenerabile preponderent în instituțiile publice și gospodăriile casnice din comunitățile rurale. Acest lucru va conduce la crearea unor piețe funcționale a tehnologiilor de procesare

a biomasei ce vor asigura durabilitatea intervențiilor proiectului și după încheierea acestuia. Vor fi create noi locuri de muncă și asigurate noi surse de venit în urma stabilirii unor canale de distribuție a combustibilului din biomasă, la nivel local și regional.

Bugetul total al proiectului este de 14.56 milioane EURO, acordați de Uniunea Europeană (14 milioane) și PNUD Moldova (560, 000 EURO). Perioada de implementare fiind 2011—2014.

Trei raioane ale Regiunii Sud vor beneficia de pe urma proiectului

În Regiunea de Sud trei raioane se vor număra printre beneficiari în urma proiectului. Cele 17 comunități rurale ce își vor conecta instituțiile publice la sisteme de energie pe bază de biomasă în cadrul Proiectului Energie și Biomasă sunt: Ermoclia, Olănești, Palanca, Viișoara, Talmaz, Copceac, Popeasca, Crocmaz, Răscăieți (rl Ștefan

Vodă), Cazangic, Seliște, Sărata Nouă (rl Leova), Antonești, Țiganca, Lărguța (rl Cantemir). Astfel, mai mult de 13.400 de persoane, dintre care aproape 5.000 copii, își vor spori confortul termic datorită unor noi echipamente termice de producere a energiei din biomasă.

În total, 11 școli, 10 grădinițe și un centru comunitar vor fi încălzite pe timp de iarnă cu energie produsă local.

Proiectul va acoperi toate raioanele Republicii Moldova până în 2014

Cea mai mare parte a cheltuielilor instalării sistemelor termice va fi acoperită de proiect, comunitatea contribuind cu minim 15% din costul total. Comunitățile rurale au fost selectate în baza unor criterii prestabilite și în cadrul unui proces etapizat, competitiv și transparent. În fiecare raion vor fi organizate întreveneri publice de prezentare a

proiectului, comunitățile rurale fiind încurajate să valorifice șansa de a instala în instituțiile publice sisteme eficiente de încălzire pe bază de paie.

Republica Moldova este dependentă de importurile de energie, peste 95% din necesarul energetic al țării, în mare combustibili fosili, fiind asigurat din importuri.

Actualizarea Strategiei Socio-Economice a Raionului Cahul

Administrația Raionului Cahul în parteneriat cu Agenția de Dezvoltare Regională SUD (ADR Sud) cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) au finalizat prima etapă din procesul de actualizare a Strategiei Socio-economice a raionului Cahul, capitolul „Aprovizionarea cu apă și canalizare”. Acțiunile întreprinse au constat în organizarea a trei mese rotunde cu participarea grupului de lucru și a unui grup de consultanți din Germania cât și participarea într-o vizită de studiu în România și Germania.

Prima masă rotundă a cuprins prezentarea priorităților de nivel național în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare, selectate din documentele de politici naționale, care împreună cu prioritățile stabilite la nivel local vor sta la baza procesului de prioritarizare a necesităților locale.

Au urmat vizite în teritoriu, focus grupuri, interviuri cu actorii locali și chestionare distribuite tuturor localităților din raion pentru a crea o imagine cât mai clară despre situația în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare pe întreg raionul. La cea de-a doua masă rotundă s-a prezentat o analiză preliminară a situației în

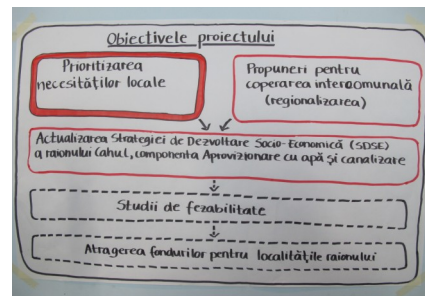
populației raionului Cahul au fost considerate esențiale prioritățile enumerate în dreapta paginii. Următorul pas în planificarea strategică va fi implicarea experților naționali și internaționali în prioritarizarea localităților conform priorităților propuse de participanți cât și gruparea localităților din punct de vedere tehnic și economic pentru a asigura o

Prin efortul de a oferi servicii comunale mai bune locuitorilor, Consiliul Raional Cahul a fost inițiatorul procesului de actualizare a strategiei raionului, capitolul privind alimentarea cu apă și canalizare, întrunind treptat eforturile și susținerea mai multor specialiști în domeniu. În urma procesului de actualizare vor fi stabiliți pașii concreți care vor ghida spre o dezvoltare durabilă în domeniul infrastructurii serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare. Procesul a inclus până în prezent 3 mese rotunde.

domeniul apei și canalizării pentru raionul Cahul. De asemenea, participanții au definit prioritățile raionale pentru viitoarele investiții în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare, astfel completând setul de priorități naționale și oferind posibilitatea de a determina cele mai urgente necesități pentru populație.

Miercuri, 21 septembrie, pe parcursul celei de-a treia mese rotunde, prioritățile locale identificate pe parcursul celei de-a doua mese rotunde au fost reexamineate, având în vedere importanța și complementaritatea lor pentru prioritățile naționale. Astfel, în sensul completării priorităților naționale la nivel local în direcția satisfacerii necesităților

dezvoltare a infrastructurii în domeniul apei și canalizării și a unui management mai bun. Scopul procesului de actualizare a Strategiei Socio-economice a raionului Cahul, capitolul „Aprovizionarea cu apă și canalizare” este de a asigura o planificare strategică și transparentă a investițiilor și atragerea noilor surse de finanțare, ducând la îmbunătățirea situației în domeniu.

- Asigurarea populației cu servicii îmbunătățite de alimentare cu apă și canalizare în localitățile unde există potențial de creștere economică
- Asigurarea cu servicii îmbunătățite de alimentare cu apă și canalizare a localităților cu un număr mare al populației
- Asigurarea cu servicii îmbunătățite de alimentare cu apă și canalizare a localităților în care instituțiile publice nu sunt aprovizionate cu apă și canalizare (ex. Centrele Medicilor de familie, grădinițele și școlile sunt incluse în prioritățile naționale)

Ateliere de identificare a ideilor de proiecte la Leova și Cahul

Reprezentanții Autorităților publice locale de nivel I și II alături de ONG-urile din regiune s-au mobilizat în cadrul a două Ateliere de identificare a ideilor de proiecte, desfășurate pe parcursul lunii septembrie, la Leova și Cahul, pentru a decide asupra problemelor existente în raioane și despre posibilele soluții. Primarii localităților raionului Leova sunt cel mai mult preocupați de infrastructura fizică deplorabilă sau inexistentă și de lipsa zonelor de agrement.

Cei din Cahul insistă asupra Refacerii biodiversității lacurilor Prutului de Jos,

Manta-Beleu, crearea zonei eco-turistice "Prutul de Jos", localitățile Giurgiulești-Cahul, reabilitarea a 4 km de dig de protecție a râului Prut pe sectorul Zîrnesti-Cucoara, reabilitarea infrastructurii fizice, refacerea managementului de colectare a deșeurilor, cât și o mulțime de alte idei pe care le vor pune în practică.

Directorul ADR Sud - Maria Culeșov, Șeful Secției Management Proiecte - Eugen Lupașcu, Specialistul în elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor - Sergiu

Andronachi, cât și specialiști din cadrul Secției Planificare Strategică și Programare au fost prezenți la Atelierele de identificare a ideilor de proiect. Printre principalele activități, specialiștii ADR au vorbit succint despre acțiunile Agenției și proiectele în implementare, despre problemele fiecărei localități și posibilitatea de a găsi o soluție în parteneriat cu localitățile vecine cât și capacitatea de a le prioritiza.

Primarii vor să îmbunătățească factorii de mediu și atractivitatea turistică

Printre ideile de proiecte identificate în cadrul Atelierele cele mai multe acoperă aria infrastructurii fizice, a îmbunătățirii factorilor de mediu și a atractivității turistice, reabilitarea infrastructurii fizice, refacerea biodiversității lacurilor din lunca Prutului de Sud și fortificarea digurilor de protecție a localităților învecinate cu râul Prut.

Scopul atelierelor este de a identifica ideile viabile pentru proiecte de dezvoltare regională și de a le prioritiza. În cadrul atelierului au fost create condiții pentru implicarea participanților și au fost prezentate criteriile de evaluare a proiectelor regionale. După o scurtă prezentare a activităților Agenției de Dezvoltare Regională Sud și a principiilor de Dezvoltare Regională, participanții au discutat despre deficiențele în dezvoltarea raionului

și Regiunii precum și despre riscurile și potențialul implicat. În parametrii celor trei priorități de bază în dezvoltarea Regiunii de Sud: Reabilitarea infrastructurii fizice; Diversificarea economiei și susținerea dezvoltării sectorului privat; Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice specialiștii ADR Sud au discutat cu reprezentanții APL

pe marginea ideilor de proiecte și a prioritizării acestora precum și despre faptul că Apelul pentru propuneri de proiecte nu a fost încă lansat și activitatea dată este doar o activitate premergătoare lansării apelului. Actorii implicați în proces vor avea timp necesar pentru a transcrie ideile de proiecte în proiecte propriu zise și vor avea posibilitatea să le propună spre finanțare în perioada lansării apelului de propuneri de proiecte.

Vizite de studiu

Cehia – un model în dezvoltarea regională

În perioada 19-24 septembrie, 2011 specialistul în elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor din cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud), Viorica Cușitaru, împreună cu alți 3 reprezentanți ai regiunii: Andrei Tomescu, șeful Secției Administrare publică a Consiliului raional Cîmislia, Vitalie Ponomariov, profesor al Universității de Stat "Bogdan Petriceicu Hașdeu" din Cahul, Victoria Ivancioglo, președintele ONG "Perspectiva" din Cahul, au participat la o vizită de studiu în Republica Cehă.

Vizita este parte componentă a Proiectului „Susținerea dezvoltării regionale în Moldova: oportunitate pentru stimularea dezvoltării societății civile”, implementat de Centrul Analitic Independent Expert-Grup, în comun cu Agenția Tehnologică Cehă, CzechInvest, cu suportul financiar al Programului „Est-Est: Parteneriat fără Frontiere” din cadrul Fundației Soros-Moldova.

Energia tradițională – o soluție împotriva crizei energetice

Scopul vizitei de studiu a fost familiarizarea participanților cu practicile de succes în dezvoltarea regională din Republica Cehă și metodele de atragere a fondurilor europene.

Cea mai importantă achiziție a fost cea efectuată în cadrul vizitei la Agenția de Dezvoltare Regională din Regiunea Usti,

filiala de la Most. Angajații agenției cehice au vorbit detaliat despre modul de activitate a Agențiilor de Dezvoltare Regională Cehice, axându-se pe modalitatea de funcționare a Agenției de Dezvoltare Regională din Regiunea Usti. Aceștia au specificat faptul că Agenția activează în bază de societate pe acțiuni,

Traseul a numărat vizite în mai multe localități din partea de nord și sud a țării, unde au fost implementate proiecte regionale:

- Stația de epurare a apelor reziduale a satului Ledvice cu 500 de locuitori;
- Sistemul de management al deșeurilor, Centrul de susținere a celor fără adăpost, Centrul mamei și copilului, din orașul Osek cu 5000 locuitori;
- Centrul de business din or. Litvinov cu 30 mii locuitori;
- Mezeul satului, Zubrnice din regiunea Usti;
- Agenția de dezvoltare regională din or. Most;
- Parcul industrial și Strategia de dezvoltare în or. Plzen cu 160 mii locuitori;
- Casa pentru bătrâni și reconstrucția orașului istoric Pisek cu 30 mii locuitori;
- Reabilitarea minelor de extragere a cărbunelui.

fondatorii fiind din domeniul public, iar activitatea este una privată. Agenția acordă servicii de colectare a datelor statistice din regiune; elaborarea documentelor de dezvoltare locală, a planurilor de acțiuni și a strategiilor de dezvoltare; pregătirea, coordonarea, administrarea, dezvoltarea proiectelor și asistența în implementarea acestora; sprijinul în activitatea

antreprenorială. Vizita de studiu s-a încheiat cu vizitarea primăriei orașului Pisek, unde au fost prezentate activitățile de planificare a dezvoltării infrastructurii orașului, etapele de realizare a proiectului, precum și planul de reabilitare a centrului istoric al orașului.

ADR SUD

Or. Cimișlia,
str. Ștefan cel Mare nr. 12
Incinta Consiliului Raional Cimișlia
Et. 1

Telefon/Fax: 0241 2 62 86

E-mail: office@adrsud.md,
adrsud@gmail.com

Agenția de Dezvoltare Regională Sud

Cooperare pentru Dezvoltare

www.adrsud.md

**Buletinul informativ este elaborat de
Agenția de Dezvoltare**

**Regională Sud, care este o instituție
publică necomercială, creată**

**pentru implementarea obiectivelor de
dezvoltare regională.**

**Pentru informații detaliate contactați
Specialistul în Comunicare,**

Sofia Cazacu

Tel.: (0241) 26286

E-mail: adrsud@gmail.com

Cărți de vizită: Stațiunea balneologică „Nufărul Alb”

„Nufărul Alb” este stațiunea de prestigiu din sudul Moldovei care oferă servicii medicale bolnavilor ce suferă de afecțiuni ale aparatului locomotor, sistemului nervos central și periferic, sistemului cardiovascular, ginecologice, dermale și ale tractului digestiv.

Tratarea pacienților veniți din diferite state vecine și europene cât și a cetățenilor moldoveni se face pe baza apelor minerale. După o anumită exploatare geologică, aceste ape s-au dovedit a fi foarte prețioase, ele avînd o componentă chimică și energetică unică. Fiind constituită din săruri sulfuroase medii (78 mg/l), clorură de natriu și iod (22 mg/l), brom (136 mg/l) cu o mineralizare scăzută apa are efecte miraculoase asupra celor care aleg Stațiunea balneologică „Nufărul Alb”.

Amplasat în or. Cahul capacitatea stațiunii este de 500 de locuri și revine după o scurtă perioadă, în care centrul s-a aflat în renovare, oferind clienților un nou aspect și condiții mai bune.

